

TALE

Arrangement:	Samråd i Folketingets Kulturdvalg om Statens Forsvarshistoriske Museum	12. juni 2012
Åbent eller lukket:	Åbent	
Dato og klokkeslæt:	Tirsdag d. 19. juni, kl. 9.00	
Sted:	[Tekst]	
Taletid:	Ca. 10 minutter	
Forv. antal deltagere:	Medlemmer af Kulturdvalget	
Evt. andre forhold ministeren bør være opmærksom på:	Udvalget åbner sit møde uden ministeren. Herefter kaldes ministeren ind, spørgeren får lejlighed til at begrunde sit spørgsmål, og ministeren holder sin svartale. Talepapiret oversendes efter samrådet til udvalget.	

Herefter er der spørgerunder. Der er ikke taletidsbegrænsninger for ministeren.

Ministeren kan henvise spørgsmål til skriftlig besvarelse, hvis ministeren vurderer, at de ikke kan besvares på stedet. Det er praksis, at spørger i dette tilfælde stiller sit spørgsmål som udvalgsspørgsmål, så der er enighed om, hvad der bliver spurgt om.

Kontaktperson:

Folketingets Kulturdvalg har, efter ønske fra Alex Ahrendtsen, stillet mig følgende spørgsmål:

”Ministeren bedes redegøre for forholdene på Statens

Forsvarshistoriske Museum og den kritik, som blandt andet fremgår

af artiklen "Oprør på Tøjhusmuseet" fra Jyllands-Posten den 23.

maj 2012 og henvendelsen fra Vaabenhistorisk Selskab, jf. KUU

alm. del – bilag 191. I redegørelse bedes ministeren blandt andet forholde sig til protesterne fra museets medarbejdere vedrørende den faglige bemanning og prioritering osv. og forholdene omkring opbevaring og eventuel salg af den våbenhistoriske samling.”

Jeg skal hermed svare på spørgsmålet. I den forbindelse er det mest hensigtsmæssigt at holde fast i, at der flere niveauer i den kritik, som fra forskellige sider er blevet rejst af Statens Forsvarshistoriske Museum.

For det første er der et helt overordnet spørgsmål om Statens Forsvarshistoriske Museums udstillingspolitik. Museet har hidtil lagt størst vægt på den våbenhistoriske dimension, men vil med sin nye faste udstilling anlægge en bredere kulturhistorisk vinkel på dansk forsvarshistorie.

Her må vi nok konstatere, at der er tale om en simpel uenighed. En række kritikere, f.eks. Vaabenhistorisk Selskab, er grundlæggende ikke tilfredse med dette skift. Jeg er omvendt godt tilfreds – museet må have til opgave at belyse alle dele af forsvarshistorien, ikke kun de våbentekniske.

For det andet er der museets aktuelle situation, som bl.a. tages op i Jyllandspostens artikel fra 23. april 2012. Her er der bekymring for museets evne til at varetage sine forpligtelser efter museumsloven – altså forskning, formidling og samlingsvaretagelse.

I Kulturministeriet følger vi situationen tæt. Allerede for 2011 fandt vi det nødvendigt at indgå en særlig ét-årig aftale med museet om løsningen af deres opgaver frem for en almindelig fireårig rammeaftale. Det har vi også gjort for 2012.

Endvidere er det tidligere på foråret aftalt, at der skal holdes kvartalsmøder mellem ministeriet og museet. Det første møde er afholdt i sidste uge med fokus på budgettet for den nye faste udstilling.

Sådanne budgetter er normalt noget, der alene hører under institutionsledelsens ansvar, men vi er nu gået ind i sagen for at skabe større klarhed om økonomien. Det skal dog understreges, at museet ikke hermed er sat ”under administration”, som det ellers er formuleret i pressen.

For det tredje er der det, der i spørgsmålet betegnes som ”den våbenhistoriske samling”. Her er det nok væsentligt lige at starte med at klargøre begreberne lidt. Statens Forsvarshistoriske Museum har som et museum under museumsloven en samling. Samlingen er helt grundlæggende i et museums virksomhed, og er i høj grad udgangspunkt for forskning og formidling.

Derfor er der også helt særlige bestemmelser i museumsloven, som bl.a. betyder, at et museum ikke må skille sig af med genstande i sin samling uden tilladelse fra staten. For statsanerkendte museer gives denne tilladelse af Kulturstyrelsen. For statslige museer, som Forsvarshistorisk Museum, gives den af Kulturministeriet – efter sædvanlig procedure efter udtalelse fra Kulturstyrelsen. For Statens Forsvarshistoriske Museums vedkommende består samlingen naturligvis i høj grad af våben.

Statens Forsvarshistoriske Museum har dog ligget inde med meget betydelige mængder våben, som ikke var optaget i samlingen. Det drejer sig bl.a. om en stor såkaldt beholdningssamling, som museet havde med, da det i 1928 blev udskilt som selvstændig regnskabsenhed fra Forsvaret. Men det har også drejet sig om andet – bl.a. er våben fra ”frit lejde-aktioner” blevet indleveret til museet og Forsvaret har løbende afleveret udtjente våben og andre genstande.

Ved oprettelsen af beholdningssamlingen i 1928 blev det bl.a. oprindeligt forudsat, at våbnene herfra kunne sælges til fordel for museet. Dette har der i nyere tid været en del drøftelser mellem museet og Kulturministeriet omkring. Den endelige konklusion har imidlertid været, at Kulturministeriet ikke kan godkende, at et museum sælger genstande, der er doneret til museet. Det ville skabe en uacceptabel uklarhed omkring museers rolle i forhold til genstande, som de får forærende.

Når et museum modtager genstande, så skal museet først og fremmest undersøge, om de har en kulturhistorisk værdi, så de bør optages i samlingen. Er det ikke tilfældet, så kan museet – hvis giver er indforstået – i stedet bruge genstandene til formidling. Det vil typisk sige ting, som over tid bliver slidt op, fordi publikum for lov til at røre eller ligefrem anvende genstandene.

Hvis museet heller ikke vil anvende genstandene til formidling, skal de gives tilbage til donator, og hvis donator ikke kan

lokaliseres eller ikke vil have tingene igen, så skal tingene destrueres. Museet kan ikke vælge at sælge dem.

Denne fremgangsmåde har museet fulgt. Man har gennemgået beholdningerne og identificeret våben, som bør optages i samlingen eller som med fordel kan anvendes til formidling. De øvrige våben i beholdningen skal museet ikke ligge inde med.

Beholdningen fra Forsvaret er i den forbindelse givet tilbage til Forsvaret, mens våben fra frit-lejde-aktionerne er destrueret.

Museet understreger i den forbindelse over for ministeriet, at ingen af de våben, som museet overtog fra Forsvaret i 1928 er destrueret.

Det juridiske ejerskab til beholdningen blev primo 2010 overdraget til Forsvaret. Museet har dog fortsat efter aftale løst en række opgaver i relation til våbnene.

Der er blevet rejst det synspunkt, at det er ejendommeligt, at Kulturministeriet uden videre skulle have afgivet ejerskab til en

beholdning med en værdi af en halv milliard. Det skal nævnes, at museet selv betvivler dette tal, og skønsmæssigt sætter værdien til højst en tiendedel af dette beløb.

Men det er under alle omstændigheder også ligegyldigt. Museet kunne, som nævnt ovenfor, ikke sælge sin beholdningssamling. Museet har udtaget bevaringsværdige genstande og genstande til formidling, og øvrige genstande skal som nævnt tilbagegives til donator – altså Forsvaret – eller destrueres. Dermed repræsenterede beholdningen ikke nogen værdi for museet.

Der er så et fjerde spørgsmål. Såvel diverse medier som Vaabenhistorisk Selskab har spurgt museet om, hvorvidt man har holdt møder om våbensalg. Museet har i den forbindelse udtalt – også til Kulturministeriet, som har citeret museet for svaret – at museet ”har ikke afholdt møder med våbenhandlere omkring salg af Forsvarets beholdningssamling”.

På baggrund af yderligere henvendelser fra Vaabenhistorisk Selskab og Folketinget har museet oplyst, at man har holdt en række møder med våbenhandlere om salg af beholdningssamlingen, men ikke med henblik på salg til den pågældende våbenhandler.

Museet beklager i den forbindelse sin manglende præcision.

I den forbindelse vil jeg understrege, at jeg ikke er tilfreds med den måde, hvorpå museet har besvaret de første forespørgsler.

Besvarelsene fremstår umiddelbart misvisende. Kulturministeriet har gjort klart for museet, at dette er uacceptabelt, og ikke må gentage sig.

For at opsummere, så vil jeg understrege, at Statens Forsvarshistoriske Museum har taget en række fremadrettede skridt – et bredere blik på forsvarshistorien og en sanering af deres beholdning af våben – som jeg støtter dem i.

Der er også nogle udfordringer omkring at få etableret den nye udstilling samtidig med at man også tager ordentligt hånd om

museets andre opgaver. Kulturministeriet er i øjeblikket meget tæt inde i at se på, hvordan de udfordringer kan løses.

Tak for ordet.